

**AKCIJSKI NAČRT
ZA BOJ PROTI TRGOVINI Z LJUDMI ZA
OBDOBJE 2017–2018**

Uvod.....	3
I. Preventiva	4
1 Splošna javnost	5
2 Tvegane ciljne skupine	6
3 Zmanjševanje povpraševanja po storitvah, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi	9
4 Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti, katere delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi	10
II. Odkrivanje, preiskovanje in pregon trgovine z ljudmi.....	17
1 Učinkovitejše delo policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi z namenom spolnega izkoriščanja.....	17
2 Učinkovitejše delo policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi z namenom prisilnega dela oziroma delovnega izkoriščanja	17
3 Uspešnejši pregon storilcev kaznivih dejanj trgovine z ljudmi	18
4 Spremljanje posameznih primerov pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi	19
III. Identifikacija, zaščita in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi	20
1 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi	20
2 Nadaljevanje projekta Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v postopkih priznanja mednarodne zaščite v Sloveniji (PATS)	23
3 Prepoznavanje primerov trgovine z ljudmi v postopkih obravnave primerov spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom	23
IV. Sodelovanje v regionalnih in mednarodnih organizacijah za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej.....	23
1 Sodelovanje v neformalni mreži nacionalnih poročevalcev oziroma enakovrednih mehanizmov (NREM) Evropske unije za boj proti trgovini z ljudmi.....	24
2 Srečanja neformalne mreže nacionalnih koordinatorjev regije JVE za boj proti trgovini z ljudmi (NATC)	24
3 Projektno sodelovanje znotraj dvostranske tehnične pomoči	25
4 Mednarodno operativno sodelovanje slovenskih organov odkrivanja in pregona	25
V. Podporne dejavnosti.....	26
1 Izboljšanje sistemskih rešitev	26
2 Sprememba zakonodaje	28

Uvod

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: MDS) je na predlog nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi in v skladu s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 1201-7/2012/4 z dne 5. julija 2012 pripravila in medresorsko uskladila akcijski načrt za obdobje 2017–2018.

Akcijski načrt je podlaga za izvajanje temeljnih dejavnosti preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej, ki so se razvile med poldrugim desetletjem delovanja. Uveljavljene in finančno ovrednotene dejavnosti so stalne in skrbijo za kontinuiteto vključevanja nevladnih in humanitarnih organizacij pri preventivi in pomoči žrtvam trgovine z ljudmi.

Načrt je razdeljen na pet poglavij: Preventiva; Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivega dejanja trgovine z ljudmi; Identifikacija, zaščita in pomoč žrtvam; Mednarodno sodelovanje; Podporne dejavnosti. Poglavja opredeljujejo posamezne naloge ali sklop nalog, njihovo kratko obrazložitev, nosilca naloge kot pristojni resor oziroma organizacijo, sodelujočo organizacijo pri izvedbi naloge, zagotavljanje finančnih sredstev, če so ta potrebna, in rok izvedbe. Novost v tokratnem akcijskem načrtu je konkretnjša opredelitev zastavljenih ciljev po posamezni nalogi, saj bo le tako jasnejša tudi njihova izvedba.

Tabela na koncu akcijskega načrta jasno prikazuje finančne nosilce posameznih dejavnosti, vrsto proračunske postavke in višino zagotovljenih sredstev.

I. Preventiva

Komunikacijske dejavnosti za ozaveščanje, obveščanje in usposabljanje

Ena temeljnih dejavnosti preventivnega delovanja je ozaveščanje o problematiki trgovine z ljudmi. V preteklosti izvajane preventivne dejavnosti nameravamo nadaljevati in nadgrajevati s ciljem **ozaveščanja tveganih skupin, splošne in strokovnih javnosti ter potrošnikov in uporabnikov storitev**, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi. Zagotoviti želimo tudi koordiniran in celovit pristop **pri obveščanju širše javnosti** o prizadevanjih in ukrepih za boj proti trgovini z ljudmi.

Komunikacijska izhodišča v podporo preprečevanju oziroma zmanjševanju trgovine z ljudmi:

a) Komunikacijski cilji:

- senzibiliziranje in krepitev zavedanja javnosti o vzrokih, obsegu in pojavnih oblikah trgovine z ljudmi;
- obveščanje javnosti o oblikah trgovine z ljudmi, ki so vse pogostejše in so težje prepoznane (prisilno delo, delovno izkoriščanje);
- ozaveščanje ranljivih skupin o tveganjih, ki so jim izpostavljene;
- ozaveščanje, obveščanje in usposabljanje strokovnih javnosti, katerih delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi;
- spodbujanje razprave strokovne javnosti o ukrepih za učinkovit boj proti trgovini z ljudmi;
- zagotavljanje informacij o delu MDS in pristojnih institucij.

b) Prioritetne ciljne javnosti:

- splošna javnost;
- tvegane skupine (mladostniki in migrantski delavci in druge potencialne žrtve delovnega izkoriščanja in prisilnega dela ter begunci in migranti));
- potrošniki izdelkov in uporabniki storitev, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi;
- strokovne javnosti (policisti, državni tožilci, sodniki, inšpektorji za delo, konzularno osebje, diplomati, inšpektorji finančne uprave, uslužbenci upravnih enot, ministrstva za notranje zadeve in centrov za socialno delo, pedagoški in svetovalni kader v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih).

c) Ključne vsebine in sporočila:

- trgovina z ljudmi je huda kršitev človekovih pravic, posameznikove svobode in dostojanstva ter huda oblika kaznivega dejanja;
- vzroki, obseg in najpogostejše pojavnne oblike trgovine z ljudmi;
- načini novačenja potencialnih žrtev in samozaščitno obnašanje;
- tveganja v procesu delovnih migracij;
- zaščita in pomoč žrtvam;
- odgovornost potrošnikov in uporabnikov storitev, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi ali so rezultat dela otrok;
- ukrepi in dejavnosti pristojnih institucij v Sloveniji za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj trgovine z ljudmi.

Za doseganje ciljev in ciljnih javnosti bodo uporabljena različna komunikacijska orodja, kot so spletna stran, družbeni mediji, dogodki (posveti, seminarji ipd.), gradiva (e-priročnik, infografike,

statistike ipd.), odnosi z mediji, sporočila za javnost, novinarske konference. Prepoznavnost komunikacijskih dejavnosti bo zagotovljena z uporabo vizualne identitete (logotip Ukrepajmo proti trgovanju z ljudmi).

Pri načrtovanju in izvedbi posameznih dejavnosti bodo člani MDS znotraj svojih resorjev sodelovali z mediji in drugimi deležniki, ki si prizadevajo za ozaveščanje in obveščanje javnosti o ukrepih proti trgovini z ljudmi.

1 Splošna javnost

1.1 Spletna stran

Spletna stran www.vlada.si/boj_proti_trgovini_z_ljudmi/ je osnovno orodje sprotnega zagotavljanja informacij o boju proti trgovini z ljudmi. Stran obsega predstavitev problema in različnih pojavnih oblik trgovine z ljudmi, predstavitev dela MDS, ključne mednarodne in nacionalne dokumente, raziskave in poročila ter povezave z organizacijami, ki žrtvam trgovine z ljudmi zagotavljajo pomoč.

Cilj: Urejanje in aktualiziranje spletne strani v celotnem dvoletnem obdobju

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Sodelujoči: Nacionalni koordinator – Ministrstvo za notranje zadeve
Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017–2018

1.2 Medijske objave, novinarske konference

Pojav trgovine z ljudmi se vse bolj razširja, aktualno dogajanje v svetu pa kaže, da dobiva nove podobe, saj se zelo hitro prilagaja globalizacijskim razmeram. Mednarodne institucije, kot so Združeni narodi in njihove specializirane agencije (IOM, ILO, UNICEF), Svet Evrope, Evropska unija, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi, si zelo prizadevajo za prepoznavanje pojava in boj proti njemu. Tako je opazna velika dinamika raziskovanja in sprejemanja ukrepov za boj proti temu pojavu, čemur sledi tudi Slovenija.

Cilj: Obveščanje medijev in splošne javnosti s podajanjem verodostojnih informacij o obravnavani vsebini, delu MDS in ukrepih za preprečevanje trgovine z ljudmi. Obveščanje vključuje novinarske konference ob sprejemanju letnih poročil, seminarje, posvete, uspešno zaključene primere ipd. Za obveščanje medijev in javnosti o delu MDS so zadolženi nacionalni koordinator in institucije, ki sodelujejo v MDS, ob pomoči služb za odnose z javnostmi.

Nosilec: Nacionalni koordinator
Sodelujoči: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017–2018

1.3 Praznovanje 18. oktobra, evropskega dne boja proti trgovini z ljudmi

Nacionalni koordinator in MDS nameravata širšo javnost ozaveščati predvsem z organizacijo dogodkov (okroglih miz, posvetov ipd.), ki bodo namenjeni praznovanju 18. oktobra, evropskega dne boja proti trgovini z ljudmi.

Cilj: Konkretna dejavnosti bodo načrtovane in usklajene z različnimi vladnimi in nevladnimi organizacijami ter ustrezno medijsko podprte. Urad vlade za komuniciranje bo v sodelovanju z nacionalnim koordinatorjem v jesenskem obdobju pripravil organizacijo tovrstnega dogodka. Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje bo zagotovil finančna sredstva v okvirnem znesku **2.000 EUR letno**.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje in nacionalni koordinator

Zagotovitev

finančnih sredstev: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje

Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS), druge zainteresirane organizacije

Rok: Oktober 2017 in oktober 2018

2 Tvegane ciljne skupine

2.1 **Ozaveščanje potencialnih in prepoznanih žrtev trgovine z ljudmi znotraj projekta Oskrba žrtev (povezava s poglavjem III. 1)**

V postopkih identifikacije žrtev trgovine z ljudmi je temeljno ozaveščanje prepoznanih žrtev ter tudi potencialnih oziroma domnevnih žrtev trgovanja. Dejavnosti ozaveščanja bodo usmerjene predvsem v tvegano skupino tujcev, s poudarkom na kršitvah pravic tujih delavcev v Sloveniji, ter v tvegano skupino mladih.

Cilj 1: Za tujce – za vse, ki se želijo zaposliti v Republiki Sloveniji, za tiste, ki nezakonito prestopajo državno mejo, ter za prosilce za mednarodno zaščito (s posebnim poudarkom na mladoletnikih brez spremstva ter samskih ženskah) bo izdano informativno gradivo v njim razumljivih jezikih, ki bo na razpolago na diplomatsko-konzularnih predstavništvih, mejnih prehodih in upravnih enotah ter v azilnemu domu in centru za tujce.

Cilj 2: Za državljane Republike Slovenije bo izdano informativno gradivo, ki bo o nevarnostih in pasteh trgovine z ljudmi ozaveščalo predvsem mlade in osebe, ki dela z mladimi. Namenjeno bo:

- srednješolcem, zlasti dijakinjam in dijakom poklicnih šol,
- mladim Rominjam in Romom z informacijo glede prisilnih porok,
- udeležencem programov za mlade, ki so izpadli iz izobraževalnega in socialnega sistema,
- mladim osebam in mladim brez zaposlitve.

Pri doseganju mladih bodo partnerji izvajalca projekta osebe, ki delajo z mladimi. Gradiva bodo objavljena na ustreznih spletnih mestih, ki so središča virtualnega združevanja mladih, na centrih za socialno delo, šolah ter v zdravstvenih ustanovah.

Dostopnost tem tveganim skupinam je možna in hkrati najučinkovitejša z že utečenimi mehanizmi pomoči in oskrbe. Zaradi tega bo produkcija ustreznih gradiv, ki bodo namenjena ozaveščanju tveganih skupin, umeščena v projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi. Tako bo izvajalec, izbran v postopku javnega razpisa, zadolžen za ozaveščanje te ciljne populacije. Pri tem bo ozaveščanje **tvegane skupine tuji** vključeno v razpis za namestitev v **varnem prostoru**, ozaveščanje **tvegane skupine mladi** pa v razpis za **krizno namestitev** (glej poglavje III. Pomoč in zaščita žrtev – Oskrba žrtev trgovine z ljudmi). Distribucija gradiv bo potekala prek ustreznih državnih organov in mreže nevladnih organizacij.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Zagotovitev

finančnih sredstev: Ministrstvo za notranje zadeve ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Izvajalec: Nevladne organizacije, izbrane na podlagi javnega razpisa

Rok: Kontinuiran proces

2.2 Preventivno ozaveščanje starejših osnovno- in srednješolcev

Ozaveščanje ciljne populacije potencialnih žrtev trgovine z ljudmi je ena ključnih preventivnih dejavnosti, ki so potrebne v izogib hudim posledicam žrtev tega pojava. V skupino posebno občutljivih kategorij oseb – potencialnih žrtev trgovine z ljudmi – spadajo otroci in mladostniki. Po podatkih Evropskega statističnega urada Eurostat v državah EU trgovina z otroki strmo narašča, v letih 2013 in 2014 je bilo registriranih skoraj 2500 otrok, ki so bile žrtve trgovine z ljudmi. MDS ocenjuje, da je to izjemno ranljivo skupino treba primerno ozaveščati o nevarnostih trgovine z ljudmi in načinih novačenja ter jih usposobiti za prepoznavanje tveganja, ustrezno ukrepanje in samozaščitno obnašanje. Ker je tovrstno znanje zelo specifično, bodo v ozaveščanje vključene za to usposobljene nevladne in humanitarne organizacije.

Cilj: Izbira izvajalcev tovrstnih preventivnih dejavnosti bo izvedena na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje, ki ga bo objavil Urad vlade za komuniciranje. Glede na pozitivno izkušnjo preteklih let je dejavnosti smiselno izvajati ločeno za učence zadnje triade osnovne šole in za dijake. Za oba sklopa se zagotovijo in enakomerno porazdelijo finančna sredstva v okvirnem znesku **10.000 EUR letno**.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje

Zagotovitev

finančnih sredstev: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje

Sodelujoči: Nacionalni koordinator, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Izvajalec: Nevladne organizacije, izbrane na podlagi javnega razpisa

Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017 in 2018

2.3 Preventivno ozaveščanje potencialnih žrtev prisilnega dela oziroma delovnega izkoriščanja

Trgovanje z ljudmi za namen prisilnega dela in delovnega izkoriščanja narašča in v državah EU predstavlja 21% vseh registriranih žrtev. Vendar je to le vrh ledene gore, razsežnosti problema večinoma ostajajo prikriti, saj je prepoznavanje te oblike trgovine z ljudmi zelo zahtevno. Tudi v Sloveniji je vse več primerov delovnega izkoriščanja, težav s pravičnim plačilom za opravljeno

delo, zamud oziroma neizplačil plač, kršitev na področju zaposlovanja in dela tujcev, izkoriščanja agencijskih delavcev, zlorab napotениh delavcev itd. Grobo izkoriščanje delavcev se dogaja zlasti v panogah, ki zaposlujejo veliko nekvalificiranih in slabo plačanih tujih delavcev (gradbeništvo, gostinstvo, gozdarstvo, kmetijstvo, prevoznštvo, logistika, živilska industrija...), pri tem pa se zastavlja tudi vprašanje trgovine z ljudmi z namenom prisilnega dela.

Prisilnemu delu in delovnemu izkoriščanju so še zlasti izpostavljeni tuji delavci, ki so ranljivi zaradi socialne in ekonomske šibkosti, eksistenčne odvisnosti, slabe socialne mreže itd. Poleg tujih delavcev so izkoriščanju vse bolj izpostavljeni tudi domači delavci, tveganje pa še povečujejo negotove oblike dela, v katerih dela zelo visok delež mladih.

Cilj: Preventivne dejavnosti bodo namenjene ozaveščanju delavcev kot potencialnih žrtev s ciljem zaščite pred izkoriščanjem, opozarjanju na morebitno prepletenost izkoriščanja s prisilnim delom in trgovino z ljudmi ter prepoznavanju morebitnih žrtev, ki potrebujejo dodatno podporo in zaščito. Načrtovanje dejavnosti bo usklajeno z drugimi deležniki, ki si prizadevajo za učinkovito podporo in varstvo pravic tujih delavcev.

Izbira izvajalcev tovrstnih preventivnih dejavnosti bo izvedena na podlagi letnega javnega razpisa za sofinanciranje, ki ga bo objavil Urad vlade za komuniciranje, z zagotovitvijo finančnih sredstev v okvirnem znesku **5.000 EUR letno**.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Zagotovitev
finančnih sredstev: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Sodelujoči: Nacionalni koordinator, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Izvajalec: Nevladne organizacije, izbrane na podlagi javnega razpisa
Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017 in 2018

2.4 Preventivno ozaveščanje beguncev in migrantov

V skupini ranljivih oseb, za katere obstaja veliko tveganje, da so ali postanejo žrtve trgovine z ljudmi so tudi prosilci za mednarodno zaščito, osebe s statusom begunca ali s subsidiarno zaščito ter osebe, katerih prošnja za mednarodno zaščito je bila zavrnjena. Izkušnje iz drugih držav namreč kažejo, da se po t. i. begunskih poteh in v okolici begunskih centrov pojavljajo organizirane kriminalne združbe, ki trgujejo z ljudmi. Še zlasti ranljivi so otroci brez spremstva, ženske, invalidi in starejši, ki jih trgovci z ljudmi prisilijo v spolne storitve, delo na črno, beračenje, kazniva dejanja ipd.

Cilj: Preventivne dejavnosti bodo namenjene ozaveščanju potencialnih žrtev o nevarnostih, ki so jim izpostavljene in o obnašanju, ki zmanjšuje tveganja. Identificirane bodo morebitne žrtve, ki potrebujejo pomoč in zaščito. Skozi preventivne dejavnosti bo zagotovljeno ozaveščanje osebja, ki z naštetimi skupinami prihajajo v stik v azilnih domovih, nastanitvenih centrih, integracijskih hišah, šolah, dijaških domovih, centru za tuje itd.

Izbira izvajalcev tovrstnih preventivnih aktivnosti bo izvedena na podlagi letnega javnega razpisa za sofinanciranje, ki ga bo objavil Urad vlade za komuniciranje, z zagotovitvijo finančnih sredstev v okvirnem znesku **5.000 EUR na leto**.

Nosilec: Urad Vlade RS za komuniciranje
Zagotovitev financ: Urad Vlade RS za komuniciranje
Sodelujoči: Nacionalni koordinator, Urad za oskrbo in integracijo migrantov
Izvajalec: Nevladne organizacije, izbrane na podlagi javnega razpisa
Rok: Kontinuirana dejavnost v letu 2017 in 2018

2.5. Preventivno ozaveščanje potencialnih žrtev trgovine z ljudmi v romskih skupnostih

Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti načrtuje vključevanje vsebin boja proti trgovini z ljudmi, zlasti z vidika prezgodnjih in prisilnih porok, v svoje redno delo. Predstavniki urada se bodo udeleževali vseh dejavnosti, ki so povezane z bojem proti trgovini z ljudmi, ozaveščanjem o negativnih posledicah prezgodnjih in prisilnih porok ter dejavnostmi za opolnomočenje romskih žensk in deklic (ter tudi moških in dečkov).

Cilj: Informacije o problematiki trgovine z ljudmi in s tem povezanih prezgodnjih in prisilnih porok bodo objavljene na spletnih straneh urada, z njimi pa bodo seznanjali predstavnike romske skupnosti ter druge zainteresirane deležnike.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti
Sodelujoči: Nacionalni koordinator, člani MDS TZL
Izvajalec: Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti
Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017 in 2018

3 Zmanjševanje povpraševanja po storitvah, ki jih opravljajo žrtve trgovine z ljudmi

Izkušnje kažejo, da se je s trgovino z ljudmi treba spopasti celostno: preprečiti je treba ponudbo in povpraševanje. Trgovino z ljudmi nameravamo preprečevati tudi z zmanjševanjem povpraševanja po storitvah, ki jih pod različnimi oblikami prisile izvajajo žrtve trgovanja. Ozaveščanje se bo izvajalo tako za delodajalce v panogah, v katerih najpogosteje prihaja do zlorab in obstaja veliko tveganje, da zaposleni postanejo žrtve trgovine z ljudmi, kot tudi neposredno za javnost in tvegane kategorije zaposlenih.

3.1 Ozaveščanje javnosti, ki povprašuje po izdelkih in storitvah žrtev trgovine z ljudmi

S ciljnimimi programi je treba načrtovati in spodbujati dejavnosti, namenjene ozaveščanju:

- splošne javnosti in potrošnikov o izdelkih in storitvah, ki so produkt prisilnega dela in delovnega izkoriščanja ali dela otrok,
- uporabnikov spolnih storitev,
- zaposlenih v panogah, ki so posredno povezane s spolnim izkoriščanjem (turizem, gostinstvo, transport ipd.).

Navedene javnosti so sekundarne ciljne skupine, ki jih bodo dosegali nekateri projekti iz točke 2. Aktivnosti projektov bodo komunikacijsko podprte na spletu in socialnih omrežjih financerjev.

Poleg tega se bodo člani MDS povezovali in multiplicirali sporočila deležnikov, ki si v okviru svojih programov prizadevajo za ozaveščanje javnosti o izdelkih in storitvah, ki jih pod različnimi oblikami prisile izvajajo otroci in žrtve trgovanja.

Cilj: Preventivne dejavnosti bodo potekale v partnerstvu z nevladnimi organizacijami, mediji, sindikati, javnimi zavodi, zasebnim sektorjem ter drugimi relevantnimi deležniki.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Zagotovitev

finančnih sredstev: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Sodelujoči: Nacionalni koordinator, zainteresirani partnerji zasebnega sektorja
Izvajalec: Nevladne organizacije, izbrane na podlagi javnega razpisa
Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017 in 2018

3.2 Ozaveščanje gospodarskega sektorja

Podjetja in delodajalce je treba ozaveščati o prisilnem delu ter s tem zmanjšati povpraševanje po storitvah žrtev trgovine z ljudmi. Z nadgradnjo in promocijo spletnega priročnika Preprečite prikrito prisilno delo, ki je orodje za prepoznavanje in obvladovanje tveganja morebitne povezanosti podjetja s prisilnim delom in delovnim izkoriščanjem, je treba seznaniti ključne subjekte slovenskega gospodarstva, predvsem v panogah, v katerih je to tveganje povečano. Priročnik je treba promovirati tudi v smislu družbene odgovornosti podjetij.

Cilj: Ciljana promocija priročnika preko družbenih omrežij, priprava seznama relevantnih organizacij (gospodarska zbornica, zaposlitvene agencije, pomembnejša podjetja, ...) na katerih se bo izvedla predvsem promocija omenjenega priročnika, s tem pa se bo spodbudila družbena odgovornost do vprašanja prisilnega dela in delovnega izkoriščanja kot enega izmed povodov trgovine z ljudmi

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Sodelujoči: Nacionalni koordinator, zainteresirani partnerji zasebnega sektorja
Izvajalec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
Rok: Kontinuirana dejavnost v letih 2017 in 2018

4 Ozaveščanje in usposabljanje strokovne javnosti, katere delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi

4.1 Izvajanje programov usposabljanja policistov

Policija se bo udeleževala usposabljanj in srečanj na državni in mednarodni ravni in s tem krepila znanje in izkušnje glede boja proti trgovini z ljudmi.

Cilj 1: Pridobljeno znanje in izkušnje bodo z usposabljanji ali delovnimi sestanki preneseni na preostale policiste in kriminaliste, ki se ukvarjajo z bojem proti trgovini z ljudmi. V sistem usposabljanj bodo vključene tudi nevladne organizacije kot soizvajalci usposabljanj. Glede na trend problematike bo tovrstna usposabljanja treba usmeriti predvsem v delovno izkoriščanje oziroma prisilno delo, v povezavi z aktualno migracijsko problematiko pa tudi v trgovanje z begunci.

Cilj 2: Že uveljavljena usposabljanja glede preprečevanja trgovanja z otroki, prisilnih porok mladoletnih romskih otrok in trgovine z ljudmi za namen spolnega izkoriščanja se nadaljujejo. Raven usposabljanj se prilagodi že usvojenemu znanju o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej.

Izvedba usposabljanj bo potekala znotraj lastnih finančnih virov nosilca naloge.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS),

nevladne organizacije, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije
Izvajalec: Policija (UKP) v sodelovanju s strokovnjaki navedenega področja
Rok: Kontinuiran proces enkrat letno v letih 2017 in 2018

4.2 Strokovno usposabljanje državnih tožilcev in sodnikov

Glede na dejstvo, da sta usposobljenost in specifičnost znanja o boju proti trgovini z ljudmi potrebni tudi pri državnih tožilih in sodnikih, bo problematika trgovine z ljudmi še naprej del izobraževanja zlasti znotraj sodniških in državnotožilskih šol Centra za izobraževanje v pravosodju. Vsebina se prilagaja trendom pregona trgovine z ljudmi, ki se za naslednje dvoletno obdobje osredotoča na prisilno delo in delovno izkoriščanje.

Cilj: Ministrstvo za pravosodje – Center za izobraževanje v pravosodju organizira izvedbo usposabljanj, na katerih bo predstavljena tematika trgovine z ljudmi. Pri tem je treba skrbeti za nadgradnjo usposabljanj v skladu s trendi in izkušnjami na tem področju. Sredstva za izvedbo usposabljanj se zagotovijo znotraj programa izvajalca.

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS), Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, sodišča
Izvajalec: Center za izobraževanje v pravosodju
Rok: Kontinuiran proces enkrat na dve leti, sledi v letu 2018

4.3 Dodatno strokovno usposabljanje sodnikov

Na podlagi spremljanja dosedanjih sodnih postopkov trgovine z ljudmi in na podlagi predstavljenih primerov MDS meni, da je treba dodatno širiti znanje o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi, zlasti v sodniških vrstah.

Cilj: Izvedejo se usposabljanja za okrožne kazenske sodnike, predvsem kazenske sodnike specializiranih oddelkov okrožnih sodišč. Usposabljanja bodo osredotočena na poseben pomen 113. člena Kazenskega zakonika in na znake kaznivega dejanja. Zaradi specifičnosti in poznavanja pravosodne materije se predlaga izvajalce programa iz akademskih vrst ter tiste, ki so na tem področju že pridobili izkušnje.

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje
Sodelujoči: Povabljeni predavatelji s Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, zunanji izvajalci
Izvajalec: Center za izobraževanje v pravosodju
Rok: Enkratno dogodek v letu 2017 oziroma 2018

4.4 Usposabljanje inšpektorjev Inšpektorata Republike Slovenije za delo (IRSD)

Inšpektorji IRSD se bodo znotraj rednih strokovnih posvetov seznanjali tudi z vsebino problematike izkoriščanja dela in prisilnega dela kot enega izmed namenov trgovine z ljudmi. Ta tematika, ki vključuje tudi nove trende, bo inšpektorjem predstavljena vsaj enkrat letno, in sicer s pomočjo področnih strokovnjakov in na rednih letnih posvetih IRSD.

Ker sta prisilno delo in delovno izkoriščanje kot pojavnimi oblikami trgovine z ljudmi vse pogostejši tudi v EU, se s tem intenzivneje ukvarjajo tudi nekatere mednarodne organizacije. Zaradi specifičnosti strokovnega znanja iz različnih gospodarskih panog, tudi znanja dela s človeškimi viri, je tovrstna usposabljanja treba pripraviti na ustrezni ravni kakovosti. Tovrstni predavatelji so praviloma na trgu usposabljanj in za njihovo vključevanje je treba zagotoviti ustrezne honorarje.

Cilj 1: IRSD v sodelovanju s strokovnjaki MDS organizira vsakoletni posvet, na katerega povabi strokovnjake glede na obravnavano tematiko prisilnega dela oziroma delovnega izkoriščanja.

Cilj 2: Predstavniki IRSD se poleg tega v skladu s potrebami in zmožnostmi udeležujejo tudi mednarodnih seminarjev na temo trgovine z ljudmi in prisilnega dela.

Nosilec: IRSD
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS), nevladne organizacije, druge zunanje organizacije
Izvajalec: IRSD
Rok: Enkratna izvedba v letih 2017 in 2018

4.5 Strokovno usposabljanje uslužbencev Finančne uprave Republike Slovenije (FURS)

Finančna uprava Republike Slovenije se je v MDS vključila šele leta 2015. Področna zakonodaja, ki opredeljuje njeno delo, daje inšpektorjem in uslužbencem mobilnih enot možnost, da pri svojem delu zaznavajo kršitve, ki so povezane s pojavnostjo trgovine z ljudmi. Te se odražajo predvsem v delovno intenzivnih panogah, v katerih se zaposlujejo nizkokvalificirani tuji delavci.

Cilj: Uslužbenci FURS (inšpektorji, uslužbenci mobilnih enot) se bodo znotraj rednih strokovnih posvetov seznanjali tudi z vsebino problematike prisilnega dela kot enega izmed namenov trgovine z ljudmi. Ta tematika, ki vključuje tudi nove trende, bo uslužbencem predstavljena vsaj enkrat letno, in sicer s pomočjo področnih strokovnjakov ter znotraj rednih letnih strokovnih posvetov.

Nosilec: FURS
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS), nevladne organizacije
Izvajalec: FURS
Rok: Enkratna izvedba v letih 2017 in 2018

4.6 Usposabljanje uslužbencev Ministrstva za notranje zadeve – Direktorat za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo (DUNZMN) z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi

Uslužbenci DUNZMN se v postopkih odločanja o dodeljevanju statusa upravičenosti do mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji srečujejo tudi s primeri, ko so prosilci za mednarodno zaščito prepoznane ali potencialne žrtve trgovine z ljudmi. V tovrstnih primerih je ozaveščenost in usposobljenost javnih uslužbencev (odločevalcev) potrebna, da bi pri svojem delu ustrezno in pravočasno ukrepali v skladu s Priročnikom o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi (Sklep Vlade Republike Slovenije št. 024012-2/2016).

Cilj: Usposabljanje uslužbencev se izvede znotraj delovnih procesov in z uporabo za to pripravljenih gradiv. Z usposabljanjem se zagotovi senzibilnost zaznave pojavnosti trgovine z ljudmi v rednih delovnih postopkih glede migracij in azila. Izvedbo usposabljanj bodo omogočili lastni finančni viri izvajalca.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve, DUNZMN
Izvajalec: Strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Rok: Enkratna delavnica v letih 2017 in 2018

4.7 Usposabljanje uslužbencev Urada Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi

S sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih, ki je začel veljati 4. februarja 2017, so bile določene naloge, povezane s pravicami tujcev, ki jim je v Sloveniji dovoljeno zadrževanje, in pravicami razseljenih oseb, oseb z začasno zaščito, prosilcev za mednarodno zaščito in oseb z mednarodno zaščito, prenesene na Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov.

Osrednja naloga urada je skrb za oskrbo migrantov in integracijo določenih skupin migrantov ter zajema vse vidike vključevanja migrantov v družbo Republike Slovenije, od nastanitve, zdravstvene oskrbe do vključevanja v izobraževalne in delovne procese. Urad bo med drugim skrbel tudi, da se bodo pri organiziranju nastanitve in sami nastanitvi upoštevali položaj in posebne potrebe ranljivih oseb, kot so mladoletniki, mladoletniki brez spremstva, starejši, nosečnice, žrtve trgovine z ljudmi, pa tudi drugi na ravni Evropske unije dogovorjeni standardi nastanitve teh oseb. Urad nastanjenim osebam zagotavlja informacije o pravicah in dolžnostih, ki izhajajo iz njihovega statusa, ter zagotavlja tudi pomoč pri uveljavljanju teh pravic.

Predvideno je, da urad prevzame naloge, ustrezne javne uslužbenke, opremo, dokumentacijo in prostore za oskrbo migrantov in integracijo (azilni dom), v katerih bo tudi njegov sedež.

Cilj: Usposabljanje uslužbencev urada se izvede znotraj delovnih procesov in z uporabo za to pripravljenih gradiv. Z usposabljanjem se zagotovi sposobnost prepoznave znakov, ki jih kažejo žrtve trgovine z ljudmi, ter veščine in znanje o ustrezni oskrbi tovrstnih primerov. Posebno pozornost je treba nameniti tudi otrokom prosilcev za mednarodno zaščito in njihovim pravicam do zaščite.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov
Izvajalec: Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov v sodelovanju s strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Rok: Enkratna delavnica v letih 2017 in 2018

4.8 Ozaveščanje in usposabljanje uslužbencev upravnih enot z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi

V dodatno ozaveščanje in usposabljanje za zgodnje odkrivanje in preprečevanje trgovine z ljudmi bodo vključeni tudi javni uslužbenci, ki v upravnem postopku odločajo o izdaji enotnega dovoljenja za prebivanje in delo.

Glede na izkušnje iz preteklosti, ko se je povečal obseg izdaje dovoljenj za začasno prebivanje na podlagi delovnega dovoljenja (tudi za kategorijo oseb, ki bi lahko bile žrtve trgovanja), ocenjujemo, da je tovrstno ozaveščanje – in v nadaljevanju usposabljanje – uslužbencev upravnih enot nujno potrebno.

Cilj: Usposabljanje bo po predhodnem dogovoru z DUNZMN potekalo na letnih regionalnih posvetih, na katerih so uvrščene tematike upravnih notranjih zadev. V dnevni red bo med drugim vključena tudi tematika trgovine z ljudmi, katere vsebina usposabljanj bo prilagojena novi zakonodaji (Zakon o tujcih in Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev), ki ureja izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje in delo tujcev.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve, DUNZMN
Sodelujoči: Ministrstvo za javno upravo, upravne enote
Izvajalec: Ministrstvo za notranje zadeve – DUNZMN v sodelovanju s strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Rok: Enkratna izvedba v letu 2017 ali 2018

4.9 Usposabljanje uslužbencev centrov za socialno delo ter zakonitih zastopnikov in skrbnikov mladoletnikov brez spremstva v primerih prepoznave trgovine z ljudmi

Podobno kot v preteklih letih, ko so potekali predvsem programi ozaveščanja za uslužbence centrov za socialno delo in zakonite zastopnike mladoletnikov brez spremstva, vključujoč njihove skrbnike, je treba to obliko nadgraditi z usposabljanji za prepoznavo primerov trgovine z ljudmi ter tudi za ukrepanje na podlagi Priročnika o identifikaciji pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi.

Cilj: Usposabljanje bo usmerjeno v pomoč žrtvam trgovine z ljudmi, predvsem mladoletnim osebam, obenem pa bo ponujalo znanje, kako ta pojav prepoznati pri delu s posamezniki iz socialno ogroženih skupin. Ker se s to kategorijo oseb najpogosteje srečujejo ravno uslužbenci centrov za socialne zadeve, je cilj tovrstnih usposabljanj izoblikovati prakso, ki bo zadovoljila potrebe prepoznanih žrtev trgovanja ter zmožnosti izvajalcev. Izvedba usposabljanj bo potekala znotraj lastnih finančnih virov izvajalca.

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Sodelujoči: Centri za socialno delo
Izvajalec: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v sodelovanju s strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Rok: Enkratna izvedba v letih 2017 in 2018

4.10 Obveščanje in ozaveščanje pedagoškega in svetovalnega kadra o problematiki trgovine z ljudmi

Dejavnost je povezana s preventivnim ozaveščanjem mladostnikov, namenjena pa je učiteljem v osnovnih in srednjih šolah, svetovalnim delavcem ter vzgojiteljem v dijaških domovih. Omenjene strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju je treba seznaniti z različnimi problematikami ogroženosti in nasilja med mladostniki, v sklopu katerih se je treba navezati tudi na pojavnost in pasti trgovine z ljudmi. Poleg tega je treba učitelje motivirati za vključevanje tovrstnih vsebin v šolsko delo.

Cilj 1: Na rednih delovnih posvetih bo nosilec naloge poskrbel, da bo tematika s poudarkom na preventivnem ozaveščanju otrok in mladine o nevarnostih trgovine z ljudmi predstavljena ravnateljem, zatem pa na izobraževalnih seminarjih tudi učiteljem. S tem namenom bosta Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Zavod Republike Slovenije za šolstvo izvedla strokovni seminar, na katerem bo obravnavana tudi trgovina z ljudmi. Pri izvedbi seminarja bodo sodelovali strokovnjaki in člani medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi. Sredstva za usposabljanje bo zagotovilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Cilj 2: Nosilec dejavnosti izvede ustrezne postopke glede oblikovanja predlogov za pripravo učnega načrta, na podlagi katerega bi v učne predmete (etika, človekove pravice ipd.) vnesli vsebino trgovine z ljudmi z namenom ozaveščanja mladih.

Nosilec: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Izvajalec: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Rok: Enkratna izvedba v letu 2017 oziroma 2018

4.11 Obveščanje in ozaveščanje zdravstvenega osebja o problematiki trgovine z ljudmi

Podobno kot pri ozaveščanju in usposabljanju preostalih akterjev pri prepoznavi pojavnih oblik trgovine z ljudmi je tovrstna oblika prenosa znanja in zavedanja obravnavane problematike potrebna tudi za zdravstveno osebje, ki se s pojavnostjo trgovine z ljudmi, konkretno s samimi osebami, ki so doživele trgovanje, srečuje pri zdravstveni oskrbi. Tovrstni stiki so lahko neposredno z žrtvijo trgovanja ali posredno prek ljudi, ki so v bližnjem stiku z žrtvijo.

Cilj: Nosilec dejavnosti v skladu s svojimi pristojnostmi organizira oblike usposabljanj znotraj posvetov, ki se jih udeležujejo sodelujoči predstavniki zdravstvenih ustanov, ter daje ustrezno organizacijsko in vsebinsko podporo izvajalcem usposabljanja.

Nosilec: Ministrstvo za zdravje
Sodelujoči: Ministrstvo za zdravje in zdravstvene ustanove
Izvajalec: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Rok: Enkrat letno v letu 2017 oziroma 2018

4.12 Obveščanje in ozaveščanje konzularnega osebja o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi z namenom njihovega zgodnjega odkrivanja v postopkih izdaje vizumov in dovoljenj za prebivanje na konzularnih predstavništvi v tujini

Ozaveščanje in nadaljnje seznanjanje konzularnega osebja na diplomatsko-konzularnih predstavništvi v tujini o potencialnih možnostih trgovine z ljudmi, ki jih je treba prepoznati v postopkih, ki jih imajo s tujimi državljani pri izdaji vizumov in dovoljenj za začasno prebivanje, se je v preteklem obdobju izkazalo kot učinkovit preventivni ukrep, zato bo Ministrstvo za zunanje zadeve te vsebine vključilo v program izobraževanja tudi za leti 2017 in 2018.

Cilj: Usposabljanje bo po predhodnem dogovoru potekalo na letnem konzularnem posvetu na Ministrstvu za zunanje zadeve, v dnevni red pa bo vključena tudi tematika trgovine z ljudmi.

Nosilec: Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Izvajalec: Ministrstvo za zunanje zadeve
Rok: Enkratna izvedba v letih 2017 in 2018

4.13 Obveščanje in ozaveščanje diplomatov pred odhodom na delo v tujino

Nujno je ozaveščanje in seznanjanje diplomatov pred odhodom na delo v tujino o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi in o obveznosti upoštevanja lokalne delovnopravne zakonodaje. Tako bi se preprečevale posebne oblike trgovine z ljudmi pri najemanju delovne sile za pomoč v gospodinjstvu diplomatov na delu v tujini.

Cilj: Usposabljanje bo potekalo znotraj rednih priprav pred odhodom diplomatov na delo na diplomatska predstavništva in konzulate.

Nosilec: Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS)
Izvajalec: Ministrstvo za zunanje zadeve
Rok: Izvedba znotraj vsakokratnih priprav pred odhodom v tujino in letnih konzularnih posvetov v letih 2017 in 2018

II. Odkrivanje, preiskovanje in pregon trgovine z ljudmi

1 Učinkovitejše delo policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi z namenom spolnega izkoriščanja

Spolno izkoriščanje, prisilna prostitucija in izkoriščanje prostitucije so še vedno najpogosteje zaznane posledice trgovine z ljudmi. Policija mora izdelati in posodobiti kazalce, smernice in orodja za prepoznavo žrtev ter tudi različne pojavne oblike same trgovine z ljudmi. Ob tem naj bo posebna pozornost namenjena odkrivanju žrtev trgovine z ljudmi med mladoletniki brez spremstva. Vzpostaviti je treba mehanizme prepoznavne, in sicer ob upoštevanju specifičnih okoliščin in potreb otrok žrtev trgovine z ljudmi ter tudi tveganih skupin žensk, predvsem mladih deklet. V postopke naj se po uradni dolžnosti vključujejo pristojni centri za socialno delo.

Cilj 1: Policija bo na lokalni, regionalni in državni ravni še naprej usmerjeno in učinkovito izvajala vse svoje pristojnosti pri odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja trgovine z ljudmi ter dejavnosti v postopkih identifikacije žrtev trgovine z ljudmi. Pri tem bo upoštevala usmeritve Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije.

Cilj 2: Pri prepoznavi – identifikaciji žrtev trgovine z ljudmi bo policija sodelovala s pristojnimi državnimi organi, ki se pri izvajanju svojih pristojnosti lahko srečajo s problematiko trgovine z ljudmi (FURS, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za promet, energetiko in prostor, IRSD, zdravstvene ustanove, pristojni centri za socialno delo), in nevladnimi organizacijami, ki sodelujejo pri boju proti trgovini z ljudmi. V tem smislu bo načrtovala in izvajala skupne dejavnosti prepoznavne – identifikacije žrtev trgovine z ljudmi in preprečevanja slednje.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči: Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, FURS, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, IRSD, nevladne organizacije, azilni dom
Rok: Kontinuiran proces

2 Učinkovitejše delo policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi z namenom prisilnega dela oziroma delovnega izkoriščanja

Prisilno delo je ena izmed oblik trgovanja z ljudmi, ki je vse pogostejša, prepoznavna te pojavne oblike, njeno odkrivanje in pregon pa so neznatni v primerjavi z ocenjenim obsegom. Poleg preventivnih projektov je potrebna ustrezna odzivnost pri sankcioniranju kršiteljev in storilcev tovrstnih kaznivih dejanj.

Cilj 1: Policija bo pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj trgovine z ljudmi posebno pozornost namenjala preiskavam, ki se nanašajo na sume storitve kaznivih dejanj zoper delovno razmerje in socialno varnost. Pri tem bo v sodelovanju s pristojnimi državnimi organi načrtovala in izvajala dejavnosti identifikacije morebitnih žrtev prisilnega dela.

Cilj 2: Dejavnosti bodo načrtovane in izvedene usklajeno z dejavnostmi pristojnih državnih organov za preprečevanje in delo na črno (FURS in IRSD) v vseh gospodarskih panogah (gradbeništvo, kmetijstvo, gostinstvo ipd.).

Cilj 3: Policija bo v sodelovanju z drugimi pristojnimi državnimi organi sprejela proaktivni pristop in okrepila terenske dejavnosti z namenom identificiranja potencialnih žrtev trgovine z ljudmi (prisilno delo, prisilno beračenje ipd.).

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči: Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, FURS, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, IRSD, nevladne organizacije
Rok: Kontinuiran proces

3 Uspešnejši pregon storilcev kaznivih dejanj trgovine z ljudmi

Preiskovanje kaznivega dejanja trgovine z ljudmi tudi v prihodnje izvajajo posebej usposobljeni kriminalisti za boj proti trgovini z ljudmi, ki delujejo v osmih regijskih sektorjih kriminalistične policije (v nadaljnjem besedilu: SKP) in na Generalni policijski upravi (v nadaljnjem besedilu: GPU UKP). Preiskave kaznivega dejanja trgovine z ljudmi v predkazenskem postopku usmerja Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, sama preiskava kaznivega dejanja trgovine z ljudmi pa naj zajema tudi **finančno preiskavo**.

Cilj 1: V preiskave kaznivega dejanja trgovine z ljudmi se vključijo različni strokovnjaki policije in drugih pristojnih organov za preiskovanje kaznivega dejanja pranja denarja in izvajanja finančnih preiskav.

Cilj 2: Organi odkrivanja in pregona povečajo specializiranost preiskovalnih dejavnosti v boju proti trgovini z ljudmi s ciljem uspešnejšega pregona večjega števila storilcev tega kaznivega dejanja. Ob tem si prizadevajo zmanjšati sivo polje neodkritih primerov trgovine z ljudmi ter posledično izboljšati preiskanost.

Na GPU UKP deluje kontaktna točka, ki naj bo zadolžena za koordinacijo dejavnosti regijskih SKP ter koordinacijo dejavnosti in sodelovanje v preiskavah kaznivega dejanja trgovine z ljudmi z varnostnimi organi drugih držav članic Evropske unije. Pretok informacij in sodelovanje z drugimi državami članicami Evropske unije naj poteka prek nacionalne enote EUROPOL-a. Obveščanje, poročanje in izmenjava informacij med lokalnimi in regionalnimi enotami ter državno ravno (kontaktna točka in nacionalna enota EUROPOL-a) poteka na podlagi internega akta Policije.

Cilj 3: GPU UKP znotraj izvajanja nalog v svoji pristojnosti spremlja in ugotavlja spreminjajoče se vzorce trgovine z ljudmi in nove pojavne oblike novačenja in izkoriščanja žrtev ter o tem periodično (na četrletje) seznanja nacionalnega koordinatorskega organa.

Nosilec: Policija, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije
Sodelujoči: Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, FURS, Urad za preprečevanje pranja denarja
Rok: Kontinuiran proces

4 Spremljanje posameznih primerov pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi

Pri preiskavi in pregonu kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, predvsem dejanj trgovine z ljudmi in spravljaja v suženjsko razmerje, sta Policija in Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije v preteklih letih obravnavala v povprečju nekaj deset primerov letno. Zaradi dolgotrajnosti in časovne odmaknjenosti posameznih primerov se ugotavlja pomanjkanje informacij o koncu sodnih postopkov.

Cilj: Glede na relativno majhno število kazenskih pregonov kaznivih dejanj trgovine z ljudmi je treba posamezne primere sprotno spremljati vse do zaključnih sodb. Prav tako je treba dodatno zagotoviti preglednost in argumentiranost razpleta posameznih primerov in o njih periodično (na polletje) obveščati nacionalnega koordinatorja.

Nosilec: Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije

Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, FURS, IRSD, nevladne organizacije

Rok: Kontinuiran proces

III. Identifikacija, zaščita in pomoč žrtvam trgovine z ljudmi

1 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi

MDS je kot eno od svojih prednostnih nalog opredelila prizadevanje pri zagotavljanju vseh oblik pomoči žrtvam trgovine z ljudmi (v nadaljnjem besedilu: žrtve) v Republiki Sloveniji. S tega vidika je žrtvam treba ponuditi ustrezno pomoč, opredeljeno v navedenih mednarodnih dokumentih, katerih obveznosti prevzema tudi Republika Slovenija. Tako je izvajanje te dejavnosti opredeljeno v Zakonu o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi (Uradni list RS, št. 62/09 – Mednarodne pogodbe, št. 14/09 z dne 4. avgusta 2009). 4. člen omenjenega zakona daje ustrezno podlago za sodelovanje pristojnih ministrstev z nevladnimi organizacijami in postopek njihovega financiranja.

Tovrstne oblike pomoči se nanašajo na pomoč žrtvam pri njihovem telesnem, psihološkem in socialnem okrevanju, kot tudi na pomoč pri urejanju statusa ter kazenskem postopku. **Podrobnejši postopek oskrbe in nameščanja je opredeljen v Priročniku o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi¹.** Na podlagi mednarodnih izkušenj se s tovrstno obliko oskrbe žrtev trgovine z ljudmi v izvedbeni fazi ukvarjajo predvsem nevladne organizacije ob finančni in strokovni podpori resornih ministrstev Vlade Republike Slovenije. Pri tem je pomemben dejavnik kontinuirano usposabljanje in izobraževanje izvajalca programa skupaj s sodelujočimi organizacijami v procesu neposredne pomoči žrtvam ter procesu pregona in sojenja storilcem kaznivih dejanj. Glede na prakso preteklih let je smiselno nadaljevati postopek izbire izvajalcev programov oskrbe žrtev trgovine z ljudmi na podlagi javnega razpisa. Trenutno sta veljavni pogodbi do konca leta 2017.

Cilj 1: Prvi sklop programa je namenjen umiku žrtve iz okolja in je opredeljen kot **krizna namestitev²**. Žrtev ima v tem primeru pravico do pomoči in podpore takoj, ko se upravičeno domneva, da je morda žrtev trgovine z ljudmi, pomoč in podpora pa nista pogojeni z njenim sodelovanjem pred in med kazenskim postopkom. Žrtvi se zagotovi 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka³, kolikor traja tudi krizna namestitev. To obdobje je namenjeno temu, da si žrtev opomore, se znebi vpliva trgovcev ter se seznanji s prostovoljnimi oblikami nadaljnjega programa oskrbe in možnostmi sodelovanja. Če žrtev nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, se upoštevajo določbe 50. člena Zakona o tujcih, in sicer da policija na prošnjo žrtve ali po uradni dolžnosti dovoli njeno zadrževanje za tri mesece z možnostjo podaljšanja (v kar je vključeno 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka, tj. krizna namestitev). V krizni namestitvi so zagotovljene osnovne oblike oskrbe:

- ustrezna namestitev, prehrana in oskrba,
- psihološka pomoč,
- pomoč pri zagotavljanju osnovnega zdravstvenega varstva v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje,
- zagotavljanje varnosti žrtev in zaposlenih, ki sodelujejo pri posameznem primeru, če je to potrebno,
- 24-urna dosegljivost za nameščene žrtve v krizni namestitvi,

¹ Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi, Sklep Vlade Republike Slovenije št. 02402-2/2016 z dne 5. maja 2016

² Krizna namestitev je običajno prva namestitev žrtve trgovine z ljudmi. Obdobje krizne namestitve praviloma traja do 30 dni, ko žrtev izrazi željo po vrnitvi domov ali pa izkoristi zakonsko predvideno obdobje za razmislek (tri mesece), v katerem se lahko odloči za sodelovanje z organi preiskave in pregona. Namen krizne namestitve je takojšnja pomoč.

³ Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, 1. točka 13. člena

- prevajalske storitve in tolmačenje, če je to potrebno,
- pomoč pri zagotavljanju ustrezne podpore otrokom žrtvam trgovanja,
- svetovanje in nudenje informacij, zlasti v povezavi z njihovimi pravicami, v jeziku, ki ga razumejo,
- pomoč pri urejanju vrnitve žrtve nazaj v izvorno državo,
- preostali ukrepi v smislu socializacije in reintegracije,
- ozaveščanje mladih in osebja, ki dela z mladimi, o nevarnostih in pasteh trgovine z ljudmi.

Izvajanje in financiranje programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – krizna namestitvev **se zagotovi na podlagi objave javnega razpisa za dvoletno obdobje 2018–2019**. Pri tem se od izvajalca programa zahtevata kontinuiteta in povezanost vseh postopkov, katerih končni cilj je pomoč žrtvam trgovine z ljudmi. Za zagotavljanje primerne pomoči otrokom žrtvam trgovine z ljudmi se poskrbi znotraj kriznih centrov za mlade in drugih ustreznih institucij.

Izvajalec programa, izbran v postopku javnega razpisa, je hkrati zadolžen za ozaveščanje ciljne populacije mladih (glej dejavnost 2.1 v poglavju II. Preventiva). za izvedbo tega v skladu z Zakonom o javnih naročilih poskrbel za produkcijo in distribucijo ustreznih gradiv, namenjenih ozaveščanju teh tveganih skupin, kot je predvideno v poglavju II. Preventiva, dejavnost 2.1.

Za izvedbo tega bo moralo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za naslednje dvoletno obdobje (2018–2019) v proračunu Republike Slovenije zagotoviti **90.000 EUR** oziroma **45.000 EUR letno**.

Nosilec programa:	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Zagotovitev	
finančnih sredstev:	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Izvajalec:	Nevladne ali humanitarne organizacije, usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
Rok:	Januar 2018

Cilj 2: Drugi sklop programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi je opredeljen kot **namestitvev v varnem prostoru**⁴ in je nadaljevanje nameščanja in pomoči žrtvam iz programa krizne namestitve. Je dolgotrajnejša oblika pomoči, ki je za državljane tretjih držav pogojena z dovoljenjem za zadrževanje in dovoljenjem za začasno prebivanje, ki sta opredeljeni v določbah Zakona o tujcih⁵ in evropskih predpisih. Poleg osnovnih oblik oskrbe, navedenih v programu krizne namestitve, so dodatno zagotovljene naslednje oblike pomoči:

- pomoč pri urejanju statusa v Republiki Sloveniji;
- pomoč pri seznanjanju otrok žrtev z njihovimi pravicami in vlogo ter z vsebino, časovnim razporedom in potekom postopkov pa tudi z razrešitvijo njihovih zadev;
- pomoč, ki zagotavlja, da so pravice in interesi žrtev trgovine z ljudmi zastopani in obravnavani na ustreznih stopnjah kazenskega pregona proti storilcem;

⁴ Namestitvev v varnem prostoru pri tujih državljanih – žrtvah zajema urejanje statusa nastanitve (podlaga za to je ZoT) ter pomoč pri zagotavljanju pravic zastopanosti in obravnave v kazenskih pregonih proti storilcem. Na podlagi tega je tem žrtvam treba zagotoviti vso potrebno zaščito v postopkih pričanja na sodišču. Dejavnosti po potrebi zajemajo tudi nadaljevanje temeljnih elementov oskrbe, opredeljenih v prvih šestih alinejah, vendar za praviloma manjše število uporabnikov. Delo s temi pa zahteva določeno znanje in usposobljenost, ki bosta zagotavljala izvedbo oskrbe, opredeljene v alinejah od 11 do 16.

⁵ Zakon o tujcih, 50. člen

- pomoč pri zagotavljanju ustrezne podpore otrokom žrtvam trgovanja;
- strokovno usposabljanje izvajalca oskrbe z drugimi sodelujočimi subjekti (policija, delavci centrov za socialno delo idr.) v procesu pomoči žrtvam in pregona storilcev.

Izvajanje in financiranje programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – namestitev v varnem prostoru **se zagotovi na podlagi objave javnega razpisa za dvoletno obdobje 2018–2019**. Pri tem se od izvajalca programa zahtevata kontinuiteta in povezanost vseh postopkov, katerih končni cilj je pomoč žrtvam trgovine z ljudmi.

Izvajalec programa, izbran v postopku javnega razpisa, je hkrati določen za ozaveščanje ciljne populacije tujcev (glej dejavnost 2.1 v poglavju II. Preventiva). Za izvedbo tega bo izvajalec programa v skladu z Zakonom o javnih naročilih odgovoren za produkcijo in distribucijo ustreznih gradiv, namenjenih ozaveščanju teh tveganih skupin, kot je predvideno v poglavju II. Preventiva, dejavnost 2.1.

Za naslednje dvoletno obdobje (2018–2019) bo tako v proračunu Republike Slovenije Ministrstvo za notranje zadeve moralo zagotoviti **80.000 EUR** oziroma **40.000 EUR letno**.

Nosilec programa: Ministrstvo za notranje zadeve
 Zagotovitev
 finančnih sredstev: Ministrstvo za notranje zadeve
 Izvajalec: Nevladne ali humanitarne organizacije, usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
 Rok: Januar 2018

Zagotavljanje ustrezne namestitve in programov pomoči otrokom, ki so prepoznani kot žrtve trgovanja, je posebno pomembno, in to zaradi dejstva, da so ti otroci na podlagi zgodovine obravnavanih primerov v Republiki Sloveniji predvsem tuji državljani, pa tudi zaradi potrebe po celoviti oskrbi teh žrtev, ki mora biti v najboljšem interesu slednjih. Nadalje oskrba tako prepoznanega otroka zahteva vključevanje pristojnega centra za socialno delo, zagotavljanje zakonitega zastopnika otroku ter v nadaljevanju zagotavljanje skrbnika. Sama namestitev zahteva prisotnost odrasle strokovne osebe (24 ur dnevno, vse dni v tednu) ter ob tem ustrezne programe psihosocialnega okrevanja in drugih oblik pomoči.

Cilj 3: Glede na trenutno ureditev pri zagotavljanju programa Oskrba žrtev trgovine z ljudmi je treba iskati izboljšave v smislu celovite in trajne pomoči ter podpore otrokom z izkušnjo trgovine z ljudmi. V povezavi s tem je smiselno preveriti tudi druge možnosti za pripravo javnih razpisov glede omenjenega programa.

Nosilec programa: Ministrstvo za notranje zadeve ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v sodelovanju z nacionalnim koordinatorem
 Sodelujoči: Nevladne ali humanitarne organizacije, usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi, preostali predstavniki MDS
 Rok: Leto 2017

2 Nadaljevanje projekta Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v postopkih priznanja mednarodne zaščite v Sloveniji (PATS)

Projekt Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v postopkih priznanja mednarodne zaščite v Sloveniji (PATS) je namenjen neposredno potencialnim žrtvam trgovine z ljudmi. V njihovem jeziku oziroma jeziku, ki ga razumejo, ponuja intenzivno individualno ozaveščanje o nevarnostih trgovine z ljudmi. Potencialne žrtve seznanjeni z možnostmi zaščite ter pomoči. Postopki priznanja mednarodne zaščite so pogosto eden od migracijskih kanalov, ki jih trgovci z ljudmi lahko zlorabijo za transport t. i. človeškega blaga v ciljne države.

Cilj: Sedanji dvoletni projekt se izteče 31. avgusta 2017. Pripravi se nov razpisni projekt, ki bo za dvoletno obdobje 2017–2018 zagotavljal sredstva v višini **32.500 EUR**, v razmerju 75 % Evropski sklad za begunce in 25 % lastna sredstva Ministrstva za notranje zadeve. Izvajalec projekta se izbere predvsem na osnovi referenčnih meril izkušenj dela z žrtvami.

Nosilec projekta: Ministrstvo za notranje zadeve – DUNZMN
Zagotovitev
finančnih sredstev: Ministrstvo za notranje zadeve (Evropski sklad za begunce in lastna sredstva Ministrstva za notranje zadeve)
Izvajalec: Nevladne ali humanitarne organizacije, usposobljene za nudenje tovrstne pomoči
Rok: Leti 2017 in 2018

3 Prepoznavna primerov trgovine z ljudmi v postopkih obravnave primerov spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom

V azilnem domu se uspešno izvaja že uveljavljen program obravnave primerov spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom, v katerega se na podlagi posameznega primera vključujejo različni subjekti nudenja pomoči. Ker je sam program osredotočen na zelo široko populacijo potencialnih žrtev tovrstnega nasilja, je verjetnost prepoznave žrtev trgovine z ljudmi toliko večja.

Cilj: Glede na določena izhodišča je v primerih sklica skupine za primere spolnega nasilja in nasilja, povezanega s spolom, treba vključiti tudi izvajalca programa krizne namestitve. Tako bosta omogočeni prepoznavna morebitne žrtve trgovanja in njena nadaljnja vključitev v program oskrbe.

Nosilec dejavnosti: Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov
Izvajalec: Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov (azilni dom) v sodelovanju s preostalimi organizacijami, ki so usposobljene za tovrstno pomoč
Rok: Kontinuiran proces v letih 2017 in 2018

IV. Sodelovanje v regionalnih in mednarodnih organizacijah za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej

1 Sodelovanje v neformalni mreži nacionalnih poročevalcev oziroma enakovrednih mehanizmov (NREM) Evropske unije za boj proti trgovini z ljudmi

Sklep Sveta EU (8723/09) z dne 4. junija 2009 o ustanovitvi neformalne mreže nacionalnih poročevalcev Evropske unije ali enakovrednega mehanizma za preprečevanje trgovine z ljudmi daje podlago vsakoletnim srečanjem predstavnikov članic Evropske unije, ki praviloma potekajo v Bruslju pod organizacijo predsedujoče države in Evropske komisije. Udeležba na tovrstnih sestankih je potrebna že zaradi spremljanja in izvajanja skupnih politik Evropske unije v boju proti trgovini z ljudmi.

Cilj: Nacionalni koordinator se udeležuje sestankov NREM. Zaključki sestankov so v seznanitev preneseni MDS.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – nacionalni koordinator
Zagotovitev
finančnih sredstev: Povrnitev stroškov – Evropska komisija
Izvajalec: Nacionalni koordinator
Rok: Dvakrat letno v letih 2017 in 2018

2 Srečanja neformalne mreže nacionalnih koordinatorjev regije JVE za boj proti trgovini z ljudmi (NATC)

Trgovina z ljudmi je s svojimi različnimi pojavnimi oblikami vse bolj prepoznavna in izstopajoča tudi v regiji JVE. Beračenje (predvsem otrok), prisilno delo in izkoriščanje dela so poleg prisilne prostitucije in drugih oblik spolne zlorabe ključni nameni trgovanja z ljudmi. Zavedati se je treba, da reševanje skupnih primerov trgovine z ljudmi zunaj nacionalnih meja posledično prispeva k zmanjševanju te problematike v posamezni državi. Dejstva kažejo na večplastnost težave trgovine z ljudmi, ki ravno zaradi tega zahteva ustrezno koordinacijo med vpletenimi institucijami in civilno družbo ter tudi med državami s tako prepoznano skupno problematiko. In trgovina z ljudmi je v regiji JVE prepoznana kot taka.

V povezavi z navedenim je smiselno nadaljevati projekt rednih regionalnih srečanj nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi regije JVE. Pobudo so podprli notranji ministri na rednem srečanju na Brdu oktobra 2010. Sekretariat pobude je zaupan mednarodni organizaciji ICMPD.

Cilj 1: Ker gre za srečanja nacionalnih koordinatorjev, bodo dejavnosti tovrstnih sestankov predvsem strateške (izmenjava informacij, dobrih praks ter izkušenj). Razprave bodo vodene in tematsko opredeljene glede na izstopajočo problematiko v regiji, zato bodo tovrstni sestanki zahtevali predhodno vsebinsko pripravo, ki bo po razpravi na sestankih oblikovana v obliki sklepov.

Cilj 2: Tovrstna srečanja potekajo v organizaciji posamezne gostujoče države JVE. Slovenija je tak dogodek nazadnje organizirala leta 2012. Na osnovi izmenjave organizatorjev srečanja je naša država ponovno na vrsti za pripravo dogodka. Organizacija sestanka je načrtovana v jesenskem obdobju 2017 oziroma spomladanskem obdobju 2018. Sredstva, predvidena za izpeljavo dogodka, so ocenjena na okvirno **10.000 EUR**. To vključuje prenočišče enega predstavnika in v nekaterih primerih tudi strošek poti.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – nacionalni koordinator
Zagotovitev

finančnih sredstev: Ministrstvo za notranje zadeve
Izvajalec: Ministrstvo za notranje zadeve, Služba za evropske zadeve in
mednarodno sodelovanje
Rok: Enkratni dogodek jeseni 2017 oziroma spomladi 2018

3 Projektno sodelovanje znotraj dvostranske tehnične pomoči

Slovenija je pri preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej vpeta tudi v različne oblike regionalnega sodelovanja z državami zahodnega Balkana. To je razvidno iz skupnih projektov, ki so se po tej vsebini izvajali, ter iz dvostranskih oblik sodelovanja. Med slednje spada t. i. twinning projekt s Srbijo na temo reorganizacije srbske kriminalistične policije pri boju proti trgovini z ljudmi. S tem si Slovenija zagotavlja kredibilnost, strokovnost, partnersko zaupanje in podporo. Projekt bo potekal še v letu 2017 in delno v letu 2018, vanj pa so vključeni predstavniki slovenske policije ter nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi.

Cilj: Ob razpisu podobnih projektov bodo predstavniki Ministrstva za notranje zadeve in Policije dejavno sodelovali v postopkih kandidature.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči: Nacionalni koordinator
Zagotovitev
finančnih sredstev: Evropska komisija
Rok: Stalna dejavnost v letih 2017 in 2018

4 Mednarodno operativno sodelovanje slovenskih organov odkrivanja in pregona

Drugi vidik mednarodnega sodelovanja je operativen, predvsem kot odraz sodelovanja posameznih služb (policija, državno tožilstvo) v konkretnih primerih odkrivanja in pregona kaznivih dejanj trgovine z ljudmi. Te naloge so opredeljene tudi znotraj Načrta Evropske unije o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej.

Cilj: Na podlagi navedenega je treba nadgraditi mednarodno sodelovanje pri preiskavi in pregonu primerov trgovine z ljudmi. Prav tako je treba nadaljevati nekatere že utečene oblike sodelovanja znotraj EUROPOL-a, INTERPOL-a, EUROJUST-a ter tudi krepitev dvostranskega sodelovanja na tem področju.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči: Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, IRSD
Rok: Kontinuiran proces v letih 2017 in 2018

V. Podporne dejavnosti

Upoštevajoč dejstvo, da se preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej stalno nadgrajujeta ter posledično tudi spreminjata, se je treba na ta razvoj ustrezno odzvati. Eden izmed osnovnih načinov je ustrezna sprememba oziroma dopolnitev zakonodaje, ki področno ureja problematiko trgovine z ljudmi, ob tem pa tudi iskanje učinkovitejših sistemskih rešitev.

1 Izboljšanje sistemskih rešitev

1.1 Trajnostna podpora nacionalnemu koordinatorju za boj proti trgovini z ljudmi

Vlada Republike Slovenije je leta 2002 imenovala nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi (sklep št. 901-09/200-9 z dne 26. februarja 2002), ki je hkrati tudi vodja MDS – strokovno-posvetovalnega organa, sestavljenega iz predstavnikov resornih ministrstev, vladnih služb, Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije, Državnega zbora Republike Slovenije in civilne družbe. Leta 2003 je vlada potrdila sestavo MDS (sklep št. 240-05/2003-1 z dne 18. decembra 2003), enako tudi leta 2012 (sklep št. 01201-7/2012/4 z dne 5. julija 2012). Junija 2015 je bilo s sklepom ministrice sistematizirano posebno delovno mesto »nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi«. Kljub temu vloga in odgovornost nacionalnega koordinatorja v eni osebi ni najboljša rešitev, ki bi bila v skladu z usmeritvami in določbami EU-direktive (19. člen Direktive 36/2011/EU z uvodno obrazložitvijo pod točko 27)⁶ ter drugimi mednarodnimi dokumenti s tega področja. Prvo priporočilo nadzorstvenega mehanizma GRETA po Konvenciji SE o ukrepanju proti trgovini z ljudmi se nanaša na vlaganje v človeške in finančne vire sekretariata delovne skupine ter nacionalnega koordinatorja, da bi lahko učinkovito izvajala vse naloge znotraj svojega mandata⁷.

Cilj: Do vprašanja trajnostne kadrovske podpore se je treba opredeliti, ob tem pa preučiti možnost ustanovitve samostojne organizacijske enote oziroma približek tovrstni ureditvi ter obenem predvideti proračunsko postavko, namenjeno podpornim dejavnostim pri preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej (raziskave, organizacije posvetov ipd.).

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve
Sodelujoči: Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije
Rok: Druga polovica leta 2017

1.2 Vzpostavitev skladnosti statističnega sistema o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji

Mednarodni dokumenti in EU-dokumenti določajo spremljanje in ocenjevanje politik v boju proti trgovini z ljudmi. Direktiva 2011/36/EU še posebej opredeljuje poročanje Evropski komisiji vsaki dve leti o kazalcih in trendih pojava trgovine z ljudmi v posamezni državi članici ter ukrepih za zmanjševanje povpraševanja.

Cilj: Zagotovi se usklajeno zbiranje statističnih informacij pri organih odkrivanja in pregona, pa tudi pri preostalih resorjih, vključno z nevladnimi organizacijami, ki sodelujejo v postopkih prepoznavne žrtev trgovanja. Podatki o žrtvah se razčlenijo po spolu, starosti, vrsti izkoriščanja, izvorni in/ali ciljni državi. Prav tako je na podlagi tega treba zbirati statistične informacije o kazenskih postopkih zoper storilce kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi, vključno z obtožnimi predlogi in obsodbami. Podatki se zbirajo sproti, presek stanja pa se opravi dvakrat letno.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:SL:PDF>

⁷ http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/trgovina/THB_GRETA-_PRIPOROCILA.pdf

Nosilec: Nacionalni koordinator
Sodelujoči: Policija, Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije in Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, vladne službe in nevladne organizacije, po potrebi preostali resorji, SURS
Rok: Kontinuirano v letih 2017 in 2018

1.3 Izvedba raziskave o stanju trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji

Problematika trgovine z ljudmi se zaradi globalnih družbenih sprememb v svetu in Evropi spreminja hitreje v svojem obsegu in tudi v pojavnih oblikah. Zaradi potrebe po nadaljnjem strateškem načrtovanju politik preprečevanja trgovine z ljudmi in boja proti njej je treba te politike utemeljiti na dejstvih, merljivosti pojava ter trendih. MDS na podlagi navedenih razlogov ocenjuje, da bi bilo treba občasno, v nekajletnih razmikih izdelati celovito raziskavo o pojavu problematike trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji. To je ne nazadnje tudi podprto s priporočilom nadzorstvenega mehanizma GRETA št. 6. Zaradi omejenosti virov financiranja bi bilo treba raziskavo spodbuditi v sodelovanju z zainteresiranimi univerzami.

Cilj: Preučita se možnost in postopek za izbiro izvajalca raziskave, njeno izdelavo in predstavitev.

Nosilec: MDS
Izvajalec: Resorna ministrstva, zainteresirane izobraževalne ustanove – univerze ali drugi javni zavodi
Rok: Enkratna izvedba do konca leta 2018

1.4 Izdelava in priprava strokovnih tiskanih gradiv

Letna poročila ter dvoletni akcijski načrti so strokovna gradiva, katerih priprava je temeljno vodilo delovanja medresorske delovne skupine in je opredeljena v ustanovitvenem sklepu vlade. To gradivo je hkrati tudi primerno za obveščanje medijev in posledično širše javnosti. Poleg tega MDS pripravlja občasna postopkovna gradiva za izobraževanje in delo stroke (na primer Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi), pa tudi posamezne priročnike in brošure za ozaveščanje ciljnih skupin (na primer Priročnik o prepoznavi prikritega prisilnega dela).

Poleg spletne objave navedenih strokovnih gradiv je zaželeno, da so ta natisnjena v manjšem številu izvodov (glede na ocenjeno potrebo).

Cilj: Letna poročila in akcijski načrt za leti 2017–2018 bodo za potrebe tiskovnih konferenc in drugih predstavitev natisnjeni v primernem številu izvodov. Prav tako bodo za potrebe izobraževanj in praktične uporabe natisnjeni postopkovni priročniki in druga strokovna gradiva. Predvidena sredstva znašajo približno **1.000 EUR letno**.

Nosilec: Nacionalni koordinator
Zagotovitev finančnih sredstev: Ministrstvo za notranje zadeve
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki za boj proti trgovini z ljudmi (MDS), druge zainteresirane organizacije
Izvajalec: Ministrstvo za notranje zadeve
Rok: Leti 2017 in 2018

1.5 Opredelitev do problematike prostitucije v Republiki Sloveniji

Izkoriščanje prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe je eden izmed namenov trgovine z ljudmi, kot jo opredeljujejo mednarodni dokumenti in slovenska zakonodaja v 113. členu Kazenskega zakonika. Zloraba prostitucije je kot samostojno kaznivo dejanje opredeljena v 175. členu Kazenskega zakonika. Prav tako je prostitucija sama po sebi dekriminlizirana in opredeljena

kot poklic erotični maser ali spolni delavec in tako naj bi omogočala neodvisnost izvajanja tega poklica. Toda sivo polje med izkoriščanjem prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe in neodvisno prostitucijo posamezne osebe je precejšnje in nedorečeno. Namreč, tolmačenja in odločitve pri izdaji dovoljenj za tovrstne dejavnosti povzročajo dvome in zmedo. Po mnenju organov pregona dejanja kot taka lahko mejijo na kazniva dejanja izkoriščanja prostitucije z njeno zlorabo ali kazniva dejanja trgovine z ljudmi z namenom izkoriščanja prostitucije.

Cilj: Prostitucija kot dejavnost ni predmet dela, opredeljen v mandatu MDS TZL. Kljub temu in v izogib nedorečenim situacijam se bo MDS TZL ustrezno opredelila do problematike prostitucije v smislu njene regulacije. S tem bodo ponujene jasnejše usmeritve pri izdaji ustreznih dovoljenj v upravnih postopkih in tudi ločnica, ko gre za primere izkoriščanja in s tem izvajanja kaznivega dejanja.

Nosilec: MDS, sodelujoči: Ministrstvo za pravosodje, po potrebi drugi državni organi
Rok: Leto 2017

2 Sprememba zakonodaje

2.1. Preučitev pobude glede noveliranja 113. člena Kazenskega zakonika

113. člen Kazenskega zakonika opredeljuje kaznivo dejanje trgovine z ljudmi. V zadnjih letih je bil kar nekajkrat dopolnjen, nazadnje leta 2015. Kljub temu je iz strokovnih vrst, predvsem pri organih pregona (posamezni tožilci SDT) mogoče zaznati praktično potrebo po celoviti dopolnitvi omenjenega člena v duhu evropskih dokumentov, v katerih so elementi ravnanj, uporabe sredstev in namena jasneje definirani.

Cilj: MDS bo na podlagi prejete pobude o celoviti prenovi 113. člena, v katerem je opredeljena trgovina z ljudmi, podala predlog o opredelitvi posameznih resorjev do predlagane pobude ter na osnovi tega zavzela stališče glede nadaljnjih korakov glede noveliranja 113. člena.

Nosilec: MDS
Sodelujoči: Ministrstvo za pravosodje, Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve, Policija
Rok: Prva polovica leta 2017

2.2. Sprememba 5. člena Zakona o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj

Odškodnine žrtvam trgovanja so pomemben dejavnik z vidika zagotavljanja pravic žrtvam in možnosti ponovne vzpostavitve normalnih okoliščin ter pogojev resocializacije. Direktiva 2011/36/EU v 17. členu določa, da je treba vsem žrtvam kaznivih dejanj trgovine z ljudmi zagotoviti dostop do nacionalnih odškodninskih shem. Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj to opredeljuje v 5. členu, vendar le za državljane Republike Slovenije in Evropske unije.

Cilj: Zaradi enakovredne obravnave vseh žrtev, ne glede na nacionalnost, je treba novelirati Zakon o odškodninah žrtvam kaznivih dejanj in v omenjenem 5. členu črtati navedbo »državljanstva Republike Slovenije in Evropske unije«.

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje
Sodelujoči: Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, resorna ministrstva
Rok: Leto 2017

Tabela 1: Pregled financiranja projektov po posameznih ministrstvih za leti 2017 in 2018

Proračunski porabnik	Dejavnost	Proračunska postavka	2017	2018	Skupaj
MDDSZ	Oskrba žrtev – krizna namestitvev	170084 Oskrba žrtev trgovine z ljudmi	45.000,00 €	45.000,00 €	90.000,00 €
MNZ	Oskrba žrtev – namestitvev v varnem prostoru	3431 Materialni stroški	40.000,00 €	40.000,00 €	80.000,00 €
MNZ	Program PATS	9275 Evropski sklad za begunce – lastna udeležba 25 %	8.125,00 €	16.249,50 €	24.374,50 €
		140003 Sklad za azil, migracije in vključevanje (2014–2020)	2.708,00 €	5.416,50 €	8.124,50 €
MNZ	Tiskovine	3431 Materialni stroški	1.000,00 €	1.000,00 €	2.000,00 €
MNZ	Organizacija srečanja NATC JVE	3431 Materialni stroški		10.000,00 €	10.000,00 €
UKOM	Ozaveščanje	1322 Neposredno komuniciranje vlade z javnostjo in kampanje	22.000,00 €	22.000,00 €	44.000,00 €
Skupaj			118.833,00 €	139.666,00 €	258.499,00 €